

Біневич Ю.О., Манойло К.І.
студентки I курсу магістратури
Науковий керівник: Роменська К.М.
кандидат економічних наук, доцент,
Університет митної справи та фінансів

ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ ОПТИМАЛЬНОГО ОБСЯГУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Управління дебіторською заборгованістю являє собою важливий аспект функціонування будь-якого підприємства. В сьогоденних умовах господарювання, повне уникнення реалізації товарів, робіт, послуг у рахунок дебіторської заборгованості неможливе. Тому постає необхідність ефективного управління і контролю розрахунків з дебіторами.

Дослідження сутності поняття «дебіторської заборгованості» дозволило уточнити його зміст як показника фінансового стану підприємства, який являє собою суму заборгованості на користь підприємства на певну дату за наданий комерційний та споживчий кредити покупцям, а також авансування постачальників, щодо яких у підприємства з'являється майнове право вимоги оплати боргу. Управління дебіторською заборгованістю являє собою процес розробки й реалізації управлінських рішень із приводу узгодженості їх розміру, складу та швидкості руху у часі, що забезпечують необхідний прибуток і оптимальний розмір вільних коштів [1].

Значний розмір дебіторської заборгованості в сумі оборотних коштів і в майні підприємства здійснює негативний вплив на їх фінансовий стан. Саме тому управління фінансовим станом доцільно здійснювати з урахуванням не тільки галузевих особливостей підприємства, але і зважаючи на показники дебіторської і кредиторської заборгованості, їхнє співвідношення тощо.

Варто зазначити, що для всіх фінансово-господарських правовідносин характерним є ризик виникнення боргу [2]. Ось чому головним завданням кожної компанії можна вважати недопущення безнадійної та зведення до загальної суми сумнівної дебіторської заборгованості.

Результати оцінки стану дебіторської заборгованості підприємства дають можливість виявити недоліки в їх організації та здійсненні, намітити бажаний їх стан, визначити потрібні для цього шляхи вдосконалення та заходи, відібрати з них найбільш прийнятні та доцільні для кожного окремого підприємства і на цій основі розробити комплексну політику

управління розрахунками підприємства, яка визначає перспективи поліпшення їхнього стану [3].

В основу оптимізації обсягів дебіторської заборгованості підприємства може бути закладена ідея оптимального скорочення оборотності дебіторської заборгованості. В загальному випадку визначення оптимального терміну обертання дебіторської заборгованості (TO_{optD3}) може здійснюватися як в цілому за дебіторської заборгованістю підприємства, так і окремо за кожною її статтею за формулою (1) [4]:

$$TO_{optD3} = TOD3 - TO\Delta GK, \quad (1)$$

де $TOD3$ – тривалість обороту дебіторської заборгованості, дні;

$TO\Delta GK$ – тривалість обороту для необхідного приросту грошових коштів, дні.

В даній моделі оптимальний обсяг дебіторської заборгованості визначається за формулою (2) [4]:

$$D3_{opt} = T_{opt} \Delta GK / 360 * ЧД, \quad (2)$$

де $ЧД$ – чистий дохід від реалізації, тис. грн.

$D3$ – середньорічний обсяг дебіторської заборгованості підприємства, тис. грн.

ΔGK – необхідний приріст грошових коштів, тис. грн.

При цьому вихідним моментом оптимізації є встановлення необхідного обсягу приросту грошових коштів підприємства, тобто обсягів продажів, що здійснюються без відстрочки терміну платежу. Одним із шляхів обґрунтування такого бажаного приросту для неплатоспроможних підприємств є орієнтація на забезпечення нормативного рівня показника абсолютної платоспроможності в плановому періоді. Так, в західній практиці грошові кошти та їх еквіваленти в балансі підприємства мають становити не менше 10% поточних зобов'язань.

Дана модель дозволяє визначити оптимальний обсяг дебіторської заборгованості, необхідний для забезпечення поточної платоспроможності підприємства. Прискорення оборотності оборотних коштів має велике значення, тому що в цей час із запасів підприємств вивільняються величезні суми коштів, які можна додатково направляти на фінансове розширення виробництва.

Процес кредитування покупців вимагає корегування цін на товари та послуги з урахуванням терміну відстрочки платежу, наявності авансових внесків, ступеня довіри до покупця, строків ведення ділових відносин. Необхідно досягти узгодженості між закупівлею товарів та виконанням

послуг та їх реалізацією замовнику, що дозволить мінімізувати залишки товарів на складі, тобто скоротити витрати на їх зберігання.

Список використаних джерел:

1. Власова І.О. Політика управління заборгованістю в системі фінансового менеджменту підприємств. *Схід: аналітично-інформаційний журнал. Серія «Економіка»*. 2015. № 5(112). С. 17–20.
2. Іванов Є.О. Класифікація факторів, що впливають на загальний рівень дебіторської заборгованості підприємства. *Вісник МСУ*. Вип. 1-2. Т. VIII. Харків. 2016. С. 35–38.
3. Тирінов А.В. Дебіторська заборгованість підприємства: специфіка і сутність. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. 2016. № 9. С. 112–116.
4. Череп О.Г., Іванченко Д.М. Оптимізація структури оборотних активів підприємства в межах фінансової реструктуризації. *Вісник Запорізького національного університету*. 2018. № 1(37). С. 37–43.

Булкін С.С.

аспірант,

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ІННОВАЦІЙНА СКЛАДОВА РОЗВИТКУ ВИРОБНИЦТВА

Протягом останнього десятиріччя науково-технічний прогрес в економічних дослідженнях все частіше пов'язується з поняттям інноваційного процесу. Вважаємо, що для визначення сутності науково-технічного прогресу необхідно застосувати наступні методичні підходи.

Результативний. Згідно даного підходу в основу сутності науково-технічного прогресу покладено результати оновлення технології виробництва: збільшення питомої ваги нових видів продукції, нових видів матеріалів, удосконалення форм організації виробництва тощо. Результатом технічного оновлення виробництва є підвищення його техніко-технологічного рівня, ріст продуктивності праці та збільшення обсягів випуску продукції, підвищення її якості. НТП визначається як безперервний процес удосконалення засобів виробництва та виробничого процесу на основі досягнень сучасної науки.

Ресурсний. Згідно нього науково-технічний прогрес являє динамічний комплекс заходів щодо створення, впровадження і поширення нових знань, створення й використання більш досконалих технологічних процесів, форм